אֵין מַדְלִיקִין (יג) בְּזֶפֶת וְלֹא (ל) בְּשַׁעֲוָה וְלֹא בְּשֶׁמֶן הָעֲשׂוּי מִצֶּמֶר גֶּפֶן וְלֹא בְּאַלְיָה (יד) * וְלֹא בְּחֵלֶב, וְכֵן [ט]אֵין מַדְלִיקִין * בְּעִטְרָן מִפְּנֵי שֶׁרֵיחוֹ רַע (טו) וְיִנִּיחֶנּוּ (ה) וְיֵצֵא, * וְלֹא (טז) בִּצְרִי מִפְּנֵי שֶׁרֵיחוֹ נוֹדֵף שָׁמָּא (יז) יִסְתַּפֵּק מִמֶּנּוּ וְנִמְצָא מִתְחַיֵּב מְשׁוּם מְכַבֶּה: ד [א]אֲפִלּוּ נָתַן (יח) * מְעַט שֶׁמֶן זַיִת בְּשִׁמְנִים אֵלּוּ שֶׁאֵינָם נִמְשָׁכִים וְאֵין נִמְשָׁכִין, (יט) אֵין מַדְלִיקִין (ו) בָּהֶם: ה (כ) [כ]חֵלֶב (ו) מְהֻתָּךְ (כא) וְקַרְבֵי דָּגִים אֵין מַדְלִיקִין בָּהֶם, * וְאִם נָתַן בָּהֶם מְעַט [ב]מֵאַחַת מִשְּׁמָנִים שֶׁמַּדְלִיקִין בָּהֶם, (כב) מֻתָּר לְהַדְלִיק בָּהֶם: ו לִשְׁאָר כָּל הַשְּׁמָנִים * חוּץ מֵאֵלּוּ, מַדְלִיקִין בָּהֶם, [ג]וּמִכָּל מָקוֹם שֶׁמֶן זַיִת מִצְוָה מִן (ס) (כג) הַמֻּבְחָר:

ט שִׁבֻּת כ״ד (ע״ב) וכ״ה (ע״ב). י שָׁם כ״א (ע״א) בְּעַיָּא וְנִפְשְׁטָה. כ שָׁם וּכְפֵרוּשׁ הָרַ״ךְ (ס.) וְהָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ה׳ (ה״ט). ל שָׁם כ״ד (ע״ב) וְכַמָּכִּים. מ שָׁם בְּתוֹסָפוֹת (כב. ד״ה מרישׁ).

בֵּאוּר הֵיטֵב

ג (ל) **בְּשַׁעֲוָה.** פֵּרוּשׁ שֶׁיְּנִיחֶנּוּ בְּנֵר וְיִנִּיחַ הַפְּתִילָה לְתוֹכָהּ. אֵין מַדְלִיקִין בְּשַׁמְרֵי שֶׁמֶן. שֶׁלְּטֵי גִּבּוֹרִים (ח: אות ג). וּבְחָמְאָה יֵשׁ לְהַחְמִיר לִתֵּן בְּתוֹכָהּ מְעַט שֶׁמֶן, אֲבָל יֵשׁ לְזַהֵר לְהַדְלִיק בְּשֶׁמֶן דַּוְקָא כִּדְאִיתָא בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סר׳ ערב) שֶׁהָאֲרִיךְ יָמִים בְּשָׂכִיל זֶה. וְעוֹד לִפְעָמִים נוֹטֵף מֵהַחָמְאָה לְמַאֲכָל בָּשָׂר, וְלִפְעָמִים מַדְלִיקִין שֶׁמֶן אַף שֶׁעֲדַיִן מַלְכְלָךְ מֵהַחָמְאָה וְעוֹבֵר עַל לָאו דִּבְשָׂר וְחָלָב. וְאִם אֵין לוֹ שֶׁמֶן כָּתַב בְּתַשְׁבֵּ״ץ (קסז, סר׳ ב) דְּיִסְחֹט אֱגוֹז לְתוֹךְ הַחָלָב: (ה) **וְיֵצֵא.** וְחוֹבָה לָאָכל בְּשַׁבָּת אֵצֶל הַנֵּר. עוֹד יֵשׁ טַעַם אַחֵר מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִדְבָּק בְּכָרְתֵּלֵי הַבַּיִת וּמְבָעֵר הַבַּיִת וְחִישְׁנָן שֶׁמָּא יְכַבֶּה, וּמִכָּאן יֵשׁ לִלְמֹד שֶׁלֹּא לְתֵּם הַפְּנוּר בְּעֵץ מִשּׁוּם זֶה, וְכָמָּה פְּעָמִים רָאִיתִי שֶׁבָּאוּ לְחַלֵּל שַׁבָּת עַבּוּר זֶה. מִכָּן אַבְרָהָם (סק״ט): ד (ו) **בָּהֶם.** גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַדְלִיק בְּעֵינֵיהוּ: ה (ו) **מְהֻתָּךְ.** לְפִי עִנְיַן הַדִּין מֻתָּר בְּחֵלֶב מְהֻתָּךְ אֶלָּא דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ אֲטוּ אֵינוֹ מְהֻתָּךְ, וְכֶשֶׁהוּא בְּתַעֲרוֹבוֹת לֹא גָּזְרוּ דְּהָוֵי גְּזֵרָה לִגְזֵרָה: ו (ס) **הַמֻּבְחָר.** וְאִם אֵין שֶׁמֶן זַיִת מְצוּי, מִצְוָה בְּשֶׁאָר שְׁמָנִים וְהֵם קוֹדְמִין לְשַׁעֲוָה. וּמִכָּל מָקוֹם נֵר שַׁעֲוָה קוֹדֶם לְנֵר חֵלֶב. מֹשֶׁה מִסִּינַי (סר׳ תכ) וְשֶׁלְּיָה, עַיִן סִימָן תרע״ג סָעִיף א׳. וּבְ״ח (ס״ה) כָּתַב דְּאַף הַגְּאוֹנִים לֹא הֶחְמִירוּ אֶלָּא בְּשַׁעֲוָה עִם הַפְּתִילָת אֲבָל בְּשַׁעֲוָה שֶׁלָּנוּ לֹא דְּהָא עֵינֵינוּ רוֹאוֹת שְׁאוֹרָן צָלוּל, וְעַיִן סִימָן רע״ה (ס״א):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

פָּרָק ב׳ (ה״ו) אֵיתָא טַעַם הָעוֹשֶׂה כֵּן כְּדֵי שֶׁיְּהֵא שׁוֹהֶה וְדוֹלֵק: ג (יג) **בְּזֶפֶת וְכוּ׳.** הֵיכִנוֹ שֶׁיְּנִיחֵם בְּנֵר וְיִתֵּן הַפְּתִילָה בְּתוֹכָם כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂין בְּשֶׁמֶן, אֲבָל נֵרוֹת כְּעֵין שֶׁלָּנוּ מְבֹאָר בְּסָעִיף ז׳ דְּשָׁרֵי. אֵין מַדְלִיקִין בְּשַׁמְרֵי שֶׁמֶן, דְּהוּא עָב (יא) וְאֵינוֹ נִמְשָׁךְ הֵיטֵב אַחַר הַפְּתִילָה: (יד) **וְלֹא בְּחֵלֶב.** וְשֶׁמֶן הַבְּהֵמָה הוּא גַּם כֵּן בִּכְלַל חֵלֶב לְעִנְיַן זֶה כְּמוֹ שֶׁבֵּרַרְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ולא בחלב). וּלְעִנְיַן חָמְאָה (יג) יֵשׁ לְעַיֵּן, אַף לְפִי מַה שֶּׁיִּדּוּעַ דְּדָרָךְ לְהַתִּיךְ הַחָמְאָה וְהַשֶּׁמֶן קֹדֶם שֶׁמַּדְלִיקִין בּוֹ, יֵשׁ עֵצָה לָזֶה דְּהֵינוּ שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכָם מְעַט מִשְּׁמָנִים הַכְּשֵׁרִים וּמְהֵנֵּי בְּוַדַּאי וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ה׳. אַף מִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב לִזָּהֵר מִלְּהַדְלִיק בְּהֶן אִם יֵשׁ לוֹ שְׁמָנִים אֲחֵרִים, כִּי לִפְעָמִים נִשְׁאָר בְּנֵר שֶׁמֶן וְנוֹתֵן חָמְאָה וּמִבְשָׁלָן, וְעוֹבֵר עַל אִסּוּר בִּשּׁוּל בָּשָׂר וְחָלָב, וְגַם עַל אִסּוּר הֲנָאָה, אִם לֹא בְּשֶׁמֶן עוֹף דְּקִיְּמָא לָן (שו״ע יו״ד סי׳ פז ס״ג) דְּאֵין בּוֹ מִשּׁוּם בִּשּׁוּל וַהֲנָאָה: (טו) **וְיִנִּיחֶנּוּ וְיֵצֵא.** וְחוֹבָה לָאֲכל בְּשַׁבָּת אֵצֶל הַנֵּר: (טז) **בִּצְרִי.** הוּא שֶׁמֶן אֲפַרְסְמוֹן וְרֵיחוֹ טוֹב מְאֹד: (יז) **יִסְתַּפֵּק מִמֶּנּוּ.** וְיֵשׁ עוֹד טַעַם אַחֵר בְּשֵׁ״ס (כו.) מִפְּנֵי שֶׁהוּא עָף וְנִדְבָּק בְּכָרְתֵּלֵי הַבַּיִת וּמַבְעִיר אֶת הַבַּיִת, וְאָדָם בָּהוּל עַל מְמוֹנוֹ וְיָבוֹא לְכַבּוֹת. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) דְּמִזֶּה לְמָדְנוּ שֶׁלֹּא יִסְתֹּם הַחַנּוּר בְּעֵצִים שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי חִלּוּל שַׁבָּת עַל יְדֵי זֶה: ד (יח) **מְעַט וְכוּ׳.** אֲבָל (יג) אִם הָיָה רֻבּוֹ מִשְּׁמָנִים הַכְּשֵׁרִים וּמְעוּט מֵהַפְּסוּלִים בָּטֵל בְּרֹב וּמֵתִּר: (יט) **אֵין מַדְלִיקִין.** דְּגָזְרִינַן (יז) דִּילְמָא אָתֵי לְאַדְלוּקֵי בְּעֵינֵיהוּ: ה (כ) **חֵלֶב מְהֻתָּךְ.** שֶׁהַתִּיכוּ אוֹתוֹ עַל הָאוּר אוֹ שֶׁהוּא חֵלֶב מָחוּי מִפְּעֵי הַבְּהֵמָה, וְהוּא שֶׁעֲדַיִן לֹא נִקְרַשׁ, אֲבָל אִם נִקְרַשׁ הֲרֵי (ט. ד״ה אמר) אוֹסֵר אֲפִלּוּ בִּנְתִינַת שֶׁמֶן לְתוֹכוֹ, וְכָתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יא) דְּכֵן עִקַּר, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי הָרַמְבַּ״ן (כא. ד״ה חלב) וְהָרַשְׁבָּ״א (שם ד״ה חלב) וְהָרִיטְבָ״א (חי׳ הר״ן שם ד״ה חלב) שֶׁפָּסְקוּ כֵּן וְהֵבִיאוּ רְאָיָה מִירוּשַׁלְמִי (פרק ב ה״א): (כא) **וְקַרְבֵי דָּגִים.** (מו) מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּעֵינֵיהוּ: (כב) **מֻתָּר וְכוּ׳.** דְּלִפְעִ (יז) עִקַּר הַדִּין הָיָה מֻתָּר בְּחֵלֶב מֵהֻתָּךְ לְפִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר הַפְּתִילָה שַׁפִּיר, אֶלָּא דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ בּוֹ אֲטוּ שֶׁאֵינוֹ מֵהֻתָּךְ, וּכְשֶׁהוּא בְּתַעֲרוֹבוֹת לֹא גָּזְרוּ מִכְּלָהוּ, וְאִם אֵין שֶׁמֶן זַיִת מְצוּי מִצְוָה בְּשֶׁאָר שְׁמָנִים שֶׁאוֹרָן צָלוּל וְהֵם קוֹדְמִין לְנֵר שַׁעֲוָה, וְנֵר שַׁעֲוָה קוֹדֵם לְנֵר שֶׁל חֵלֶב דְּאוֹרָהּ צָלוּל וְיָפֶה [מֹשֶׁה מִסִּינַי (סר׳ תכ)]. וְנִרְאֶה לִי דְּכָל זֶה לְפִי עִנְיַן הַנֵּר, דִּכְנֵר שֶׁלָּנוּ [שְׁקוּרִין סְטָרִין] שֶׁצָּלוּל בְּוַדַּאי יוֹתֵר מִן הַשַּׁעֲוָה וְאֵינוֹ רָגִיל לְהַסּוֹת בּוֹ אֲפִלּוּ בְּחֹל, זֶה עָדִיף מִנֵּר שַׁעֲוָה וְאוּלַי אַף מִכָּל הַשְּׁמָנִים, דְּהָרֵי בְּוַדַּאי לֹא אָתֵי לְהַסּוֹת, וְעַיִן שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (יא) **אֲחֵרוֹנִים:** (יב) כָּלוּ מַאֲלִיָּה רַבָּה (סק״ח) וּפְרִי מְגָדִים (משׁ״ז סק״ד): ד (יג) פְּרִי מְגָדִים (שם סק״ג) בְּדַעַת עַצְמוֹ. וּמַה שֶּׁכָּתַב דְּמִדַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״ה ה״ט) מַשְׁמַע שֶׁאֵין לְחַלֵּק, אֵינוֹ מֻכְרָח: (יד) רַשְׁ״י (כא. ד״ה לפי): ה (טו) גְּמָרָא (כא.): (טז) אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ט): (יז) גְּמָרָא (שם):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) וכ״כ בשו״ע הרב (ס״ו בסוגריים) שאין מדליקים בשומן. **ב)** בשו״ע הרב (קרא סק״א) כתב: ואפשר שכוונתו למעט אף לצרי ועטרן, שאף את״ל שאין חשש שמא יסתפק ושמא יניחנו ויצא, בתערובת כל שהוא, מכל מקום יש לגזור להיפך, שמא יתן הרבה. והוסיף שגם י״ל שצרי ועטרן אינם נמשכים אחר הפתילה, והביא ראיות לזה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רסד רסה

ז (כד) נְּכָרְךָ (ט) זָפָת אוֹ שַׁעֲוָה אוֹ חֶלֶב (כה) סְבִיב הַפְּתִילָה, מַדְלִיקִים בָּהֶם: ח ס הַמַּדְלִיק (כו) צָרִיךְ שֶׁיְּדַלֵּיק * רב מַה (י) שֶׁיּוֹצֵא (כז) מִן הַפְּתִילָה מַהֲנֵי: ט ע אֵין צָרִיךְ לְהַבְהֵב הַפְּתִילָה (פְּרוּשׁ, עִנְיַן הִבְהוּב יִפֹּל עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נִשְׂרָף לְגַמְרֵי. וְגַם לֹא קַיָּם לְגַמְרֵי. 'אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא' (שמות יב ט), תַּרְגּוּם יוֹנָתָן **), מְהַבְהֵב). הַגָּהּ: (כח) וּמִכָּל מָקוֹם נָהֲגוּ לְהַדְלִיק הַפְּתִילָה וּלְכַבּוֹתָהּ כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה מְחֹרֶכֶת וְתֶאֱחֹז בָּהּ הָאוּר יָפֶה (טור): י ס אֵין מַדְלִיקִין (יא) (כט) בִּסְמַרְטוּטִין, אֲפִלּוּ מְחֹרָכִין:

ג שָׁם כ' (ע"ב) וּכְפָרוּשׁ רַ"שׁ (ד"ה שעוה) וְהָרַ"ף (ח:) וְהָרא"שׁ (פרק ב סי' א) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.
ס שָׁם. ע שָׁם כ"ח (ע"ב) וּכְרַבִּי עֲקִיבָא. פ רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב) בְּחֵלֶק ב' בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת.
א שַׁבָּת כ"ט (ע"ב) וּכְתַנָּא קַמָּא.
ב שָׁם. *) (גַּם בָּזֶה אִם חִבְּרוֹ בְּסִיד אוֹ בְּחַרְסִית מַהֲדִי כְּדִלְעֵיל סָעִיף א').
ג שָׁם מ"ב (ע"ב).

רסה דִּין כֵּלִים הַנִּתָּנִים תַּחַת הַנֵּר. וּבוֹ ד' סְעִיפִים:

א אֵין נוֹתְנִין כְּלִי מְנֻקָּב מָלֵא שֶׁמֶן עַל פִּי הַנֵּר כְּדֵי שֶׁיְּהֵא נוֹטֵף בְּתוֹכוֹ, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִסְתַּפֵּק (א) מְמֶנּוּ (ב) וְיִתְחַיֵּב מִשּׁוּם מְכַבֶּה, וְאִם חִבְּרוֹ לוֹ בְּסִיד אוֹ בְּחַרְסִית מַהֲדִי, דְּכֵיוָן שֶׁהוּא כְּלִי אֶחָד בְּדֵיל מְנֻיֶּה מִשּׁוּם אִסּוּר שַׁבָּת: ב ב לֹא יְמַלֵּא קְעָרָה שֶׁמֶן וְיִתְּנֶנָּה בְּצַד הַנֵּר וְיִתֵּן (ג) רֹאשׁ הַפְּתִילָה בְּתוֹכָהּ בְּשְׁבִיל שֶׁתְּהֵא שׁוֹאֶבֶת, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִסְתַּפֵּק (ד) מִמֶּנּוּ *): ג ג אֵין נוֹתְנִין כְּלִי בְּשַׁבָּת תַּחַת הַנֵּר (ה) לְקַבֵּל שֶׁמֶן הַנּוֹטֵף, * מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְבַטֵּל כְּלִי (ו) מֵהֶכְנוֹ. וּמֻתָּר לִתְּנוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, (ז) וְהַשֶּׁמֶן הַנּוֹטֵף

**) לפנינו בתרגום ירושלמי

בְּאֵר הֵיטֵב

ז (ט) זָפָת. וְאִם כָּרַךְ שֶׁמֶן פְּסוּל וּפְתִילָה פְּסוּלָה יַחַד אָסוּר. טוּר: ח (י) שֶׁיּוֹצֵא. וְהוּא הַדִּין בְּנֵר שֶׁל שַׁעֲוָה צָרִיךְ לְהַדְלִיק רֹב הַיּוֹצֵא. שְׁלָטֵי גִּבּוֹרִים (על המרדכי פ"א סי' רסא אות א): י (יא) בִּסְמַרְטוּטִין. אֵין מַדְלִיקִין עַל הַשֻּׁלְחָן בְּנֵר יָשָׁן שֶׁל חֶרֶס. רַשְׁ"ל (בשו"ת סי' פ"ה):

ג (ו) מֵהֶכְנוֹ. שֶׁקֻּדָּם לָזֶה הָיָה הַכְּלִי רָאוּי לְטַלְטְלוֹ וְצַקְשׁוֹ בְּשַׁבָּת עוֹשֶׂה מְצָקָה, אֲבָל מֻתָּר לְתֵת תַּחַת נֵר שֶׁל שַׁעֲוָה כֵּיוָן דְּאִפְשָׁר לְנַעֵר הָאסּוּר מִתּוֹךְ הַכְּלִי לֹא חָשִׁיב מְבַשֵּׁל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ עַיֵּן סִימָן רע"ז סָעִיף ג'. וְכָתַב מַהֲרַ"ל (בשו"ת סי' לב) דְּיֵשִׁים כְּלִי מִבְּעוֹד יוֹם תַּחַת הַשֻּׁלְחָן וּבְשַׁבָּת אַחַר אֲכִילָה יָסִיר הַשֻּׁלְחָן וְהַכְּלִי עוֹמֵד מַעֲצְמוֹ עוֹמֵד תַּחַת הַנֵּר, וּמִסַּיָּם הַמְגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) שֶׁהוֹרָאָה זוֹ בְּרוּרָה וְיֵשׁ לִסְמֹךְ עָלֶיהָ עַיֵּן שָׁם. וְאִם יֵשׁ בַּכְּלִי דָּבָר הַמֻּתָּר דְּלֹא אָפְשָׁר לְנַעֲרוֹ מֻתָּר לְהַנִּיחוֹ תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל בּוֹ שֶׁמֶן דְּהָא יָכוֹל לְטַלְטְלוֹ אַגַּב הַתֵּר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ש"י סָעִיף ח' עַיֵּן שָׁם:

בַּאוּר הַלָּכָה

ח * רב מַה שֶּׁיּוֹצֵא. עַל כֵּן יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת אֵין מַדְלִיקִין בַּחֲתִיכוֹת בֶּגֶד שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ מִצְמְצֻמוֹת, דְּכֵיוָן דְּאַדְלִיק בָּהּ פּוּרְתָּא הֲוָה לֵיהּ שֶׁכֶר כְּלִי דְּאִין עָלֶיהָ עַתָּה שֵׁם בֶּגֶד וּכְלִי, וְאָסוּר שׁוּב לְהַדְלִיק בָּהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תק"א (ס"ק), אֶלָּא אִם כֵּן קָפַל הַבֶּגֶד לִפְתִילָה מֶעָרֶב יוֹם טוֹב דְּנִתְבַּטֵּל עַל יְדֵי זֶה מִתּוֹרַת כְּלִי [מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ו) שֶׁכָּתַבְנוּ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּסוּתַר הַכֶּלִי, טַעַם זֶה אֵיתָא בְּרַמְבַּ"ם (פכ"ה הכ"ג) וּבְרַשְׁ"י בְּפֶרֶק מִי שֶׁהֶחֱשִׁיךְ (קנד: ד"ה והא מבטל). וּבְדֶרֶךְ מ"ב (ע"ב) פֵּרֵשׁ רַשְׁ"י (ד"ה כלי) מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּקוֹבֵעַ לוֹ מָקוֹם וּמִתְחָרְבוּ בְּטִיט וְדֹמֶה לִמְלָאכָה. וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"א) דְּאִפְלוּ כְּלִי שְׁמִלַּאכְתּוֹ לְאסּוּר אַף דְּמִתְּחִלָּה הָיָה גַּם כֵּן עָלֶיהָ קְצָת שֵׁם מְקֹצָה אַף עַל פִּי כֵן אָסוּר לְהַעֲמִידָהּ לְקַבֵּל שֶׁמֶן הַנּוֹטֵף, דְּמִתְּחִלָּה הָיְתָה הַכְּלִי מֻתָּר לְטַלְטְלָהּ י (כט) בִּסְמַרְטוּטִין. הֵיכִנוּ (כט) בִּלְאֵי בִּגְדֵי פִּשְׁתָּן הַנִּפְסָים, וּמִטַּעַם שֶׁאֵין הָאוּר נֶאֱחָז יָפֶה בָּהֶן, וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק טז). אֵין מַדְלִיקִין עַל הַשֻּׁלְחָן (כג) בְּנֵר חֶרֶס יָשָׁן, דְּמָאִיס, אֶלָּא אִם כֵּן הִסִּיקוֹ בָּאוּר, וְאִם הוּא שֶׁל זְכוּכִית אוֹ שֶׁל חֶרֶס מְצֻפֶּה שָׁרִי, שֶׁאֵינוֹ מָאוּס כָּל כָּךְ. וּבְאִישׁ עָנִי שֶׁאֵין לוֹ, וַדַּאי מֻתָּר, מִמַּה שֶּׁיִּתְבַּטֵּל מִנֵּר שַׁבָּת דְּהוּא חוֹבָה [פְּרִי מְגַדִּים (סי' רסג משז"ז סוף סק"ג)]:

א (א) מְמֶנּוּ. דְּכֵיוָן שֶׁהוּא בִּכְלִי אַחַר שֶׁאֵין הַנֵּר בְּתוֹכוֹ לֹא בְּדֵיל מְנֻיֶּה, (ב) וְכֵיוָן שֶׁהַקְצָהוּ לַנֵּר הַמִּסְתַּפֵּק חַיָּב מִשּׁוּם מְכַבֶּה: (ב) וְיִתְחַיֵּב וְכוּ'. וַאֲפִלּוּ לְהַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּעַל סְתָם כִּבּוּי אֵין בּוֹ חִיּוּב חַטָּאת רַק אִסּוּרָא בְּעָלְמָא, מִלְּבַד כְּשֶׁהוּא מְכַבֶּה כְּשֶׁצָּרִיךְ לְהַפָּחֲמִים וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן של"ד סָעִיף כ"ו, (ג) אֲפִלּוּ הָכִי גְּזִירָה בֵּיהּ רַבָּנָן הַךְ גְּזֵרָה: ב (ג) רֹאשׁ הַפְּתִילָה. וְנוֹנוּ לוֹמַר קָצֶה הַשֵּׁנִי מֵהַפְּתִילָה שֶׁאֵינוֹ דּוֹלֵק יִתֵּן בְּהַקְּעָרָה לִשְׁאֹב הַשֶּׁמֶן, וְסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא (ג) כֵּיוָן דְּהַפְּתִילָה מֻנַּחַת גַּם בַּקְּעָרָה יִהְיֶה בְּדֵיל מְנֻיֶּה קָא מַשְׁמַע לָן דַּאֲפִלּוּ הָכִי גְּזִירִינַן: (ד) מְמֶנּוּ. וְגַם בָּזֶה (ד) אִם חִבְּרוֹ בְּסִיד אוֹ בְּחַרְסִית מֻתָּר: ג (ה) לְקַבֵּל שֶׁמֶן. אֲבָל (ה) מֻתָּר לְתֵת תַּחַת נֵר שֶׁל שַׁעֲוָה אוֹ שֶׁל חֶלֶב שֶׁמָּא יִפֹּל וְיַדְלִיק מַה שֶּׁיִּפֹּל עַל הַכְּלִי, וּמִטַּעַם דְּכֵיוָן דְּאִפְשָׁר לְנַעֵר מִיָּד הָאסּוּר מִתּוֹךְ הַכְּלִי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רע"ז (ס"ג) לֹא חָשִׁיב מְבַשֵּׁל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ, וְלֹא דָּמֵי לְשֶׁמֶן שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְנַעֲרוֹ וּלְהַפְסִידוֹ. וּלְהַעֲמִיד כְּלִי (ו) תַּחַת הַפֶּתֶם שֶׁבְּרֹאשׁ הַפְּתִילָה שֶׁיִּפֹּל לְתוֹכוֹ אָסוּר (ו) אִם לֹא בְּמָקוֹם הָפְסֵד, וְאַף עַל גַּב דְּלְאַחַר שֶׁכָּבוּ יָכוֹל לְנַעֲרָם מִן הַכְּלִי, מִכָּל מָקוֹם חָשִׁיב בְּטוּל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ לְפִי שָׁעָה עַל כָּל פָּנִים כֵּיוָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְנַעֲרָם מִיָּד: (ו) מֵהֶכְנוֹ. שָׁהָיָה מוּכָן מִתְּחִלָּה לְטַלְטְלוֹ וְצַקְשָׁן אוֹסְרוֹ בְּטִלְטוּל מֻחְלָט שֶׁהוּא מְקֹצָה מֻחְלָט כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רע"ט (ס"א), וַחֲכָמִים אָסְרוּ לְבַשֵּׁל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ מִפְּנֵי שֶׁדּוֹמֶה כְּאִלּוּ סוֹתֵר הַכְּלִי וּמְשַׁבְּרוֹ. וְאִם יֵשׁ בַּכְּלִי דָּבָר הַמֻּתָּר (ז) מֻתָּר לְהַנִּיחוֹ תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל בּוֹ שֶׁמֶן דְּהָא יָכוֹל לְטַלְטְלוֹ אַגַּב הַתֵּר אִם הוּא בְּעִנְיָן שֶׁמֻּתָּר לְטַלְטֵל בְּשְׁבִילוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסוֹף סִימָן ש"י (ס"ח) עַיֵּן שָׁם. עוֹד עֵצָה אַחֶרֶת כָּתַב בְּתְשׁוּבַת מַהֲרַ"ל (בשו"ת סי' לב) וְהַסְּכֵּים עִמּוֹ הַמְגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) דְּיֵשִׁים כְּלִי מִבְּעוֹד יוֹם תַּחַת הַשֻּׁלְחָן, וּבְשַׁבָּת אַחַר הָאֲכִילָה יָסִיר אֶת הַשֻּׁלְחָן וְהַכְּלִי עוֹמֵד מַעֲצְמוֹ תַּחַת הַנֵּר, וְאַף דְּהוּא גּוֹרֵם בְּשַׁבָּת לְבַטֵּל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ עַל יְדֵי הֶסֵּרַת הַשֻּׁלְחָן, מִכָּל מָקוֹם שָׁרֵי כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְבַטְּלוֹ בְּיָדַיִם בְּשַׁבָּת, וְעוֹד דְּהָא אֵין אָנוּ נִזְהָרִים מִלְּהָשִׁים כֵּלִי בְּשַׁבָּת עַל הַשֻּׁלְחָן תַּחַת הַנֵּר אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹפֵל בּוֹ שֶׁמֶן כִּי אֵין מִתְכַּוְּנִין לְכָךְ, הָכִי נַמִּי אֵין מִתְכַּוְּנִים כְּשֶׁמַּסִּיר הַשֻּׁלְחָן אֶלָּא לְהַצִּלַת הַשֻּׁלְחָן שֶׁלֹּא יִפֹּל עָלָיו הַנֵּר: (ז) וְהַשֶּׁמֶן הַנּוֹטֵף. וְאִם לֹא נָטַף לְתוֹכוֹ שֶׁמֶן כְּלָל (ט) לֹא נֶאֱסַר הַכְּלִי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מַה שֶּׁנִּכְתַּב לְקַמָּן בְּסִימָן ער"ה (סק"ד): ז (כד) נָּכְרָךְ זָפָת וְכוּ'. דְּלֹא אִסְרוּ בְּכָלְהוּ אֶלָּא אִם הָיוּ נְתוּנִים בִּכְלִי וְנוֹתֵן הַפְּתִילָה בְּתוֹכָם כְּמוֹ שָׁעוֹשִׂין בְּשָׂמָן, שֶׁאָז אֵין נִמְשָׁכִים אַחַר הַפְּתִילָה, אֲבָל בָּזֶה נִמְשָׁךְ שַׁפִּיר עִם הַפְּתִילָה שֶׁבְּתוֹכוֹ: (כה) סָבִיב הַפְּתִילָה. דַּוְקָא אִם הַפְּתִילָה כְּשֶׁרָה, (יח) אֲבָל אִם הִיא פְּסוּלָה לֹא מְהָנֵי הַכְּרֵיכָה סָבִיב לָהּ: ח (כו) צָרִיךְ שֶׁיְּדַלֵּיק. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הַלַּהַב עוֹלֶה יָפֶה מִיָּד שֶׁיִּסָּלֵק יָדוֹ כְּמוֹ שֶׁהָיָה הָעִנְיָן בְּהַדְלָקַת הַמְּנוֹרָה [לְבוּשׁ]: (כז) מִן וְכוּ'. וְהוּא הַדִּין בְּנֵר (יט) שַׁעֲוָה וְחֶלֶב: ט (כח) וּמִכָּל מָקוֹם נָהֲגוּ. אֲוָזֶה (כט) יַעֲשֶׂה הָאִישׁ וְאַל (ל) בְּנֵר הַכְּרוּךְ בְּצֵין שֶׁלָּנוּ עוֹשִׂין כֵּן. אֲוָזֶה (כט) יַעֲשֶׂה הָאִישׁ מִתְּחִלָּה, וְיִהְיֶה תּוֹעֶלֶת שֶׁלֹּא תִּשְׁהֶה הָאִשָּׁה בְּהַדְלָקָתָהּ בְּהַגִּיעַ זְמַנָּהּ: י (כט) בִּסְמַרְטוּטִין. הֵיכִנוּ בִּלְאֵי בִּגְדֵי פִּשְׁתָּן הַנִּפְסָים, וּמִטַּעַם שֶׁאֵין הָאוּר נֶאֱחָז יָפֶה בָּהֶן, וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק טז). אֵין מַדְלִיקִין עַל הַשֻּׁלְחָן (כג) בְּנֵר חֶרֶס יָשָׁן, דְּמָאִיס, אֶלָּא אִם כֵּן הִסִּיקוֹ בָּאוּר, וְאִם הוּא שֶׁל זְכוּכִית אוֹ שֶׁל חֶרֶס מְצֻפֶּה שָׁרִי, שֶׁאֵינוֹ מָאוּס כָּל כָּךְ. וּבְאִישׁ עָנִי שֶׁאֵין לוֹ, וַדַּאי מֻתָּר, מִמַּה שֶּׁיִּתְבַּטֵּל מִנֵּר שַׁבָּת דְּהוּא חוֹבָה [פְּרִי מְגַדִּים (סי' רסג משז"ז סוף סק"ג)]:

א (א) מְמֶנּוּ. דְּכֵיוָן שֶׁהוּא בִּכְלִי אַחַר שֶׁאֵין הַנֵּר בְּתוֹכוֹ לֹא בְּדֵיל מְנֻיֶּה, (ב) וְכֵיוָן שֶׁהַקְצָהוּ לַנֵּר הַמִּסְתַּפֵּק חַיָּב מִשּׁוּם מְכַבֶּה: (ב) וְיִתְחַיֵּב וְכוּ'. וַאֲפִלּוּ לְהַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּעַל סְתָם כִּבּוּי אֵין בּוֹ חִיּוּב חַטָּאת רַק אִסּוּרָא בְּעָלְמָא, מִלְּבַד כְּשֶׁהוּא מְכַבֶּה כְּשֶׁצָּרִיךְ לְהַפָּחֲמִים וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן של"ד סָעִיף כ"ו, (ג) אֲפִלּוּ הָכִי גְּזִירָה בֵּיהּ רַבָּנָן הַךְ גְּזֵרָה: ב (ג) רֹאשׁ הַפְּתִילָה. וְנוֹנוּ לוֹמַר קָצֶה הַשֵּׁנִי מֵהַפְּתִילָה שֶׁאֵינוֹ דּוֹלֵק יִתֵּן בְּהַקְּעָרָה לִשְׁאֹב הַשֶּׁמֶן, וְסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא (ג) כֵּיוָן דְּהַפְּתִילָה מֻנַּחַת גַּם בַּקְּעָרָה יִהְיֶה בְּדֵיל מְנֻיֶּה קָא מַשְׁמַע לָן דַּאֲפִלּוּ הָכִי גְּזִירִינַן: (ד) מְמֶנּוּ. וְגַם בָּזֶה (ד) אִם חִבְּרוֹ בְּסִיד אוֹ בְּחַרְסִית מֻתָּר: ג (ה) לְקַבֵּל שֶׁמֶן. אֲבָל (ה) מֻתָּר לְתֵת תַּחַת נֵר שֶׁל שַׁעֲוָה אוֹ שֶׁל חֶלֶב שֶׁמָּא יִפֹּל וְיַדְלִיק מַה שֶּׁיִּפֹּל עַל הַכְּלִי, וּמִטַּעַם דְּכֵיוָן דְּאִפְשָׁר לְנַעֵר מִיָּד הָאסּוּר מִתּוֹךְ הַכְּלִי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רע"ז (ס"ג) לֹא חָשִׁיב מְבַשֵּׁל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ, וְלֹא דָּמֵי לְשֶׁמֶן שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְנַעֲרוֹ וּלְהַפְסִידוֹ. וּלְהַעֲמִיד כְּלִי (ו) תַּחַת הַפֶּתֶם שֶׁבְּרֹאשׁ הַפְּתִילָה שֶׁיִּפֹּל לְתוֹכוֹ אָסוּר (ו) אִם לֹא בְּמָקוֹם הָפְסֵד, וְאַף עַל גַּב דְּלְאַחַר שֶׁכָּבוּ יָכוֹל לְנַעֲרָם מִן הַכְּלִי, מִכָּל מָקוֹם חָשִׁיב בְּטוּל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ לְפִי שָׁעָה עַל כָּל פָּנִים כֵּיוָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְנַעֲרָם מִיָּד: (ו) מֵהֶכְנוֹ. שָׁהָיָה מוּכָן מִתְּחִלָּה לְטַלְטְלוֹ וְצַקְשָׁן אוֹסְרוֹ בְּטִלְטוּל מֻחְלָט שֶׁהוּא מְקֹצָה מֻחְלָט כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רע"ט (ס"א), וַחֲכָמִים אָסְרוּ לְבַשֵּׁל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ מִפְּנֵי שֶׁדּוֹמֶה כְּאִלּוּ סוֹתֵר הַכְּלִי וּמְשַׁבְּרוֹ. וְאִם יֵשׁ בַּכְּלִי דָּבָר הַמֻּתָּר (ז) מֻתָּר לְהַנִּיחוֹ תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל בּוֹ שֶׁמֶן דְּהָא יָכוֹל לְטַלְטְלוֹ אַגַּב הַתֵּר אִם הוּא בְּעִנְיָן שֶׁמֻּתָּר לְטַלְטֵל בְּשְׁבִילוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסוֹף סִימָן ש"י (ס"ח) עַיֵּן שָׁם. עוֹד עֵצָה אַחֶרֶת כָּתַב בְּתְשׁוּבַת מַהֲרַ"ל (בשו"ת סי' לב) וְהַסְּכֵּים עִמּוֹ הַמְגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) דְּיֵשִׁים כְּלִי מִבְּעוֹד יוֹם תַּחַת הַשֻּׁלְחָן, וּבְשַׁבָּת אַחַר הָאֲכִילָה יָסִיר אֶת הַשֻּׁלְחָן וְהַכְּלִי עוֹמֵד מַעֲצְמוֹ תַּחַת הַנֵּר, וְאַף דְּהוּא גּוֹרֵם בְּשַׁבָּת לְבַטֵּל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ עַל יְדֵי הֶסֵּרַת הַשֻּׁלְחָן, מִכָּל מָקוֹם שָׁרֵי כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְבַטְּלוֹ בְּיָדַיִם בְּשַׁבָּת, וְעוֹד דְּהָא אֵין אָנוּ נִזְהָרִים מִלְּהָשִׁים כֵּלִי בְּשַׁבָּת עַל הַשֻּׁלְחָן תַּחַת הַנֵּר אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹפֵל בּוֹ שֶׁמֶן כִּי אֵין מִתְכַּוְּנִין לְכָךְ, הָכִי נַמִּי אֵין מִתְכַּוְּנִים כְּשֶׁמַּסִּיר הַשֻּׁלְחָן אֶלָּא לְהַצִּלַת הַשֻּׁלְחָן שֶׁלֹּא יִפֹּל עָלָיו הַנֵּר: (ז) וְהַשֶּׁמֶן הַנּוֹטֵף. וְאִם לֹא נָטַף לְתוֹכוֹ שֶׁמֶן כְּלָל (ט) לֹא נֶאֱסַר הַכְּלִי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (יח) מְגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: ח (יט) מְגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וְאַחֲרוֹנִים: (כ) אַחֲרוֹנִים: י (כא) מְגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וְאַחֲרוֹנִים: (כב) מְגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"כ): א (ג) רַמְבַּ"ם (פיה"מ פ"ב מ"ד) רַבָּה (סק"ב טו): ב (ד) רַשְׁ"י (כט: ד"ה שתהא): (ה) מְגֵן אַבְרָהָם (סק"א): (ו) מְגֵן אַבְרָהָם (סק"א): ג (ז) הַגָּהוֹת אֲשֵׁרִי (פ"ג סי' יח) וְאַחֲרוֹנִים: (ח) מְגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): (ט) מְגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): (י) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ב): (יא) מְגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): (יב) מְגֵן אַבְרָהָם (סק"ב):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הֶרֵב: א] ובשו"ע הרב (סי"ד) כתב: נהגו הנשים להדליק הפתילה ולכבותה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah